

Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi lõputööde vormistamise juhend* (2024)

Koostajad: Ilona Tragel, Eleriin Miilman, Külli Habicht, Pärtel Lippus, Kerttu Rozenvalde, Piia Taremaa, Pire Teras

Siinne juhend annab ülevaate eesti ja üldkeeleteaduse instituudi lõputöö vormistamise nõuetest. Lõputöö koostamise sisulist poolt toetab akadeemiliste tekstide kirjutamise teavik lehel <https://www.teadustekst.ut.ee/>. Täpsemaid erialaga seotud uurimistöö tegemise juhiseid jagatakse lõputöö kirjutajatele iga õppekava kohustuslikus seminaris (bakalaureuse- või magistriseminaris).

Lõputööde malli kasutamine

Kasuta lõputöö vormistamiseks lõputööde malli (ingl *template*), mis on mõeldud Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi lõputööde vormistamiseks tarkvaraga Microsoft Word. Lõputöö kirjuta Microsoft Wordis, ära kopeeri malli mujale. Lõputöödele kehtivad nõuded on määratletud dokumendis „Kõrgharidustaseme esimese ja teise astme lõputööde nõuded, kaitsmiskomisjoni moodustamise ja kaitsmise kord Tartu Ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkonnas“ (<https://humanitaarteadused.ut.ee/et/sisu/avalduste-vormid>; humanitaarteaduste valdkonna juhendid ja korrad > lõputööde nõuded ja kaitsmise kord humanitaarteaduste valdkonnas) ja õppekorralduseeskirja alapeatükis „Lõputöö kaitsmine“ (<https://sisu.ut.ee/ope/lõputöö-kaitsmine>).

Kõige kindlam on malli kasutada nii, et kirjutad oma teksti otse sellesse Wordi dokumenti. Kui sul on tekst (või osa teksti) juba valmis, siis kopeeri see Wordi dokumenti klahvikombinatsiooniga Ctrl+V või kasuta parema hiireklahvi valikut *Kasuta sihtkoha kujundust / Use Destination Theme / Use destination Style*. Automaatse pealkirja vm vormingu saab tekst siis, kui oled need algses (malli kopeeritavas) tekstis markeerinud (vastavat stiili kasutanud). Võib juhtuda, et pealkirjad ei vormindu automaatselt, siis pead need uuesti pealkirjadeks märkima juba malli failis, kui su tekst on sinna kopeeritud.

Kui oled oma algset teksti juba vormindanud (nt lõiguvahed punktides või teistsugune taande laius), siis võib olla vajalik see osa teksti uues Wordi dokumendis (mallis) uuesti vormindada,

* Kinnitatud TÜ eesti ja üldkeeleteaduse instituudi nõukogus 3. detsembril 2024.

kasutades stiili „Normal“. Kui oled kasutanud lõiguvahena tühja rida, tuleb tühjad read kustutada. On võimalik, et mõni su alguses failis loendina vormistatud loend ei vormistu kopeerimisel loendiks. Vormista see osa uuesti loendiks.

Mallis on kollasel ja sinisel taustal vormindamisjuhiseid ja muud infot. Eemalda tausta kollane esiletõst enne oma teksti malli kleepimist. Kustuta sinisel taustal osad hiljemalt enne töö esitamist (parema hiireklahvi valik Kustuta read / Delete rows). Vormistamise üksikasjade kohta vaata ka vorminduse kirjeldust. See on abiks ka siis, kui sa ei saa mingil põhjusel malli kasutada. Esitamiseks salvesta lõputöö PDF-failina.

Töö vormindamine

Üldine vormindamine

- Leheküljeveerised on 2,54 cm.
- Vormindamisel kasuta kirja Times New Roman suurusega 12 p ja reavahega 1,5.
- Lisa teksti lugemist hõlbustavaid vahepealkirju. Töö väiksemateks osadeks liigendamisel lähtu sisu loogilisest esitusest. Kui peatükil on alapeatükid, peaks neid olema vähemalt kaks.
Pealkirjade vorming:
 - esimese tasandi pealkiri paksus kirjas 14 p, vahe järel 18 p (pealkiri algab uult lehelt);
 - teise tasandi pealkiri paksus kirjas 13 p, vahe ees 18 p, järel 6 p;
 - kolmanda tasandi pealkiri paksus kirjas 12 p, vahe ees 12 p, järel 6 p;
 - neljanda tasandi pealkiri tavakirjas 12 p, vahe ees ja järel 6 p.
- Leheküljenumbri lisa lehekülje alla keskele, Times New Roman suurusega 12 p.
- Joonealused märkused: Times New Roman suurusega 10 p.
- Lõigud eralda üksteisest taandega (0,5 cm). Taande tegemiseks ära kasuta tühikuid ega tabulaatorimärki, vaid kasuta stiili „Normal“ ja muuda selle seaded vastavaks (*Normal - Modify - Paragraph - Indentation - Special - First Line 0,5 cm*).
- Jutumärgid on kujul „...“, nt „Tõde ja õigus“.
- Näited (või näidete plokid) vormista tavakirjas (Times New Roman 12). Kasuta taanet 1 cm, reavahe 1,5 cm.

Tabelid, joonised, fotod ja muu illustreeriv materjal

Joonised ja tabelid paiguta teksti sisse. Kui joonised ja tabelid on mahukad, paiguta need töö lisadesse. Teksti sees olevad joonised, tabelid jm nummerda läbivalt, välja arvatud juhul, kui neid esineb töös vaid üks. Soovi korral võid joonisele, tabelile jm viidata teksti sees lühendi *vt* abil, nt (vt joonis 1, tabel 1). Joonise allkiri on joonise all, tabeli pealkiri on tabeli peal. Mõlemad on kirjas Times New Roman, 11 p, punktiga. Vormista joonised ja tabelid nii, et neid oleks silmal lihtne haarata. Mõlemad peavad olema töös ühtlaselt lahendatud. Soovituslik vahe enne ja pärast tabelit, joonist vms on 6 pt.

Viitamine teksti sees

- Võimalusel kasuta viitehaldurit (nt Zotero ja instituudi lõputöödeks kohandatud viitamisstiili Unified Style Sheet for Linguistics in Estonian, mille saad alla laadida siit: [csl-fail](#)). Kontrolli alati tulemust, et viitamine oleks ühtlane.
- Viita teksti sees nime/pealkirja/lühendi, aastaarvu ja leheküljenumbri, nt (Erelt 2004: 35). Kui teosel on kaks või kolm autorit, siis eralda kaks esimest komaga ja kolmanda ette lisa ampersand (&), nt (Hint, Leijen & Jürine 2022). Nelja või enama autori korral kasuta viites lühendit *jt*, nt (Erelt *jt* 1995). Viited eri teostele eralda semikooloniga ja järjestaja ilmumisaja järgi, nt (Erelt *jt* 1995; Hint, Leijen & Jürine 2022). Aastaarvu puudumisel kasuta lühendit *s. a.* (*sine anno*).
- Esmamainimisel kirjuta kõik nimed välja, nt *Mati Erelti arvates ..*, hiljem kasuta perekonnanime. Kui autori nimi on tekstis mainitud, ei ole seda vaja sulgudes korrata, nt *Erelt (2004: 35) on näidanud, et ..*
- Viitamisel võid kasutada ka üldkäibivaid lühendeid (EKG I, EKSS, EG vm).

Viidete ja viitekirjete vormistusnäited (põhilised kirjeliigid)

• Monograafiad

○ Ilma sarjainfota monograafiad

- (Goldberg 1995)

- Goldberg, Adele E. 1995. *Constructions: A Construction Grammar approach to argument structure*. Chicago, London: The University of Chicago Press.

- (Heine & Kuteva 2002)
 - Heine, Bernd & Tania Kuteva. 2002. *World lexicon of grammaticalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- **Sarjainfoga monograafiad (sh trükis ilmunud TÜ väitekirjad)**
- (Rätsep 1978)
 - Rätsep, Huno. 1978. *Eesti keele lihtlausete tüübid* (Eesti NSV TA Emakeele Seltsi toimetised 12). Tallinn: Valgus.
- (Hyland 2004)
 - Hyland, Ken. 2004. *Disciplinary Discourses: Social Interactions in Academic Writing* (Michigan Classics Edition). Ann Arbor: University of Michigan Press. <https://doi.org/10.3998/mpub.6719>.
- (Tauli 1973)
 - Tauli, Valter. 1973. *Standard Estonian grammar. Part I: phonology, morphology, word-formation* (Acta Universitatis Upsaliensis. Studia Uralica et Altaica Upsaliensia 8). Uppsala: Almqvist & Wiksell.
- (Jürine 2016)
 - Jürine, Anni. 2016. *The Development of Complex Postpositions in Estonian: A Case of Grammaticalization via Lexicalization* (Dissertationes Philologiae Estonicae Universitatis Tartuensis 38). Tartu: University of Tartu Press.
- **Toimetaja ja/või tõlkijaga raamatud**
- (Lakoff & Johnson 2011)
 - Lakoff, George & Mark Johnson. 2011. *Metafoorid, mille järgi me elame*. (Tlk) Ene Vainik. Tallinn: TLÜ Kirjastus.
- **Kogumikud**
- **Kogumikule kui tervikule viitamine**
- (Malchukov & Spencer 2009)
 - Malchukov, Andrej L. & Andrew Spencer (toim). 2009. *The Oxford handbook of case* (Oxford Handbooks in Linguistics). Oxford, New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199206476.001.0001>.
- **Peatükk kogumikus**
- (Õim 1965)
 - Õim, Haldur. 1965. *Tulema, saama ja pidama tähenduste strukturealne analüüs. Keel ja struktuur 1. Töid strukturealse ja matemaatilise lingvistika alalt, 27–45*. Tartu: TRÜ.

- (Pajusalu 2017)
 - Pajusalu, Renate. 2017. Viiteseosed. Mati Erelt & Helle Metslang (toim), *Eesti keele süntaks* (Eesti keele varamu III), 566–589. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
 - (Haspelmath 2009)
 - Haspelmath, Martin. 2009. Terminology of case. Andrej L. Malchukov & Andrew Spencer (toim), *The Oxford handbook of case* (Oxford Handbooks in Linguistics), 505–517. Oxford, New York: Oxford University Press.
 - (Bresnan jt 2007)
 - Bresnan, Joan, Anna Cueni, Tatiana Nikitina & Harald R. Baayen. 2007. Predicting the dative alternation. Gerlof Bouma, Irene Krämer & Joost Zwarts (toim), *Cognitive Foundations of Interpretation*, 69–94. Amsterdam: Royal Netherlands Academy of Science.
- **Raamatud/monograafiad, millele sageli viidatakse lühenditega**
 - EKG I (Erelt jt 1995)
 - Erelt, Mati, Reet Kasik, Helle Metslang, Henno Rajandi, Kristiina Ross, Henn Saari, Kaja Tael & Silvi Vare. 1995. *Eesti keele grammatika I. Morfoloogia. Sõnamoodustus*. (Toim) Mati Erelt, Tiiu Erelt, Henn Saari & Ülle Viks. Tallinn: Eesti Teaduste Akadeemia Eesti Keele Instituut.
 - ISK (Vilkuna jt 2004)
 - Vilkuna, Maria, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja-Riitta Heinonen & Irja Alho. 2004. *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
 - **Artikkel (teadus)ajakirjas, perioodilised väljaanded**
 - **Ainult aastakäiguga ajakirjad (nt Emakeele Seltsi aastaraamat)**
 - (Hennoste jt 2020)
 - Hennoste, Tiit, Külli Habicht, Helle Metslang, Külli Prillop, Kirsi Laanesoo, David Ogren, Liina Pärismaa jt. 2020. Diskursusemarker (*ma arvan (et)*). *Emakeele Seltsi aastaraamat* 65 (2019). 63–99. <https://doi.org/10.3176/esa65.03>.
 - **Aastakäigu ja numbriga ajakirjad (nt ESUKA, Keel ja Kirjandus)**
 - (Lehiste 1972)
 - Lehiste, Ilse. 1972. The timing of utterances and linguistic boundaries. *The Journal of the Acoustical Society of America* 51(6B). 2018–2024. <https://doi.org/10.1121/1.1913062>.

- (Hint, Leijen & Jürine 2022)
 - Hint, Helen, Djuddah A. J. Leijen & Anni Jürine. 2022. Eestikeelse akadeemilise teksti tunnustest. *Keel ja Kirjandus* 65(4). 327–353. <https://doi.org/10.54013/kk772a3>.
- (Metslang 2006)
 - Metslang, Helle. 2006. Predikaat ajastut kogemas. *Keel ja Kirjandus* 49(9). 714–727.
- (Klavan, Veismann & Jürine 2013)
 - Klavan, Jane, Ann Veismann & Anni Jürine. 2013. Katselised meetodid tähenduse uurimisel. *Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri. Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics* 4(1). 17–34. <https://doi.org/10.12697/jeful.2013.4.1.02>.
- (Lippus jt 2013)
 - Lippus, Pärtel, Eva Liina Asu, Pire Teras & Tuuli Tuisk. 2013. Quantity-related variation of duration, pitch and vowel quality in spontaneous Estonian. *Journal of Phonetics* 41(1). 17–28. <https://doi.org/10.1016/j.wocn.2012.09.005>.
- (Lindström, Pilvik & Plado 2021)
 - Lindström, Liina, Maarja-Liisa Pilvik & Helen Plado. 2021. Variation in negation in Seto. *Studies in Language* 45(3). 557–597. <https://doi.org/10.1075/sl.19063.lin>.

○ **Lehekülgedeta ajakirjad**

- (Tulviste & Tamm 2023)
 - Tulviste, Tiia & Anni Tamm. 2023. Longitudinal links between maternal directives, children’s engagement in family conversations, and child linguistic skills. *Frontiers in Psychology* 14. 1175084. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1175084>.
- (Tragel & Pikksaar 2023)
 - Tragel, Ilona & Aimi Pikksaar. 2023. Authority and solidarity on the Estonian COVID-19 signs: In line with the government’s guidelines, we ask you to wear a mask. *Frontiers in Artificial Intelligence* 5. 1000188. <https://doi.org/10.3389/frai.2022.1000188>.

● **Muud kirjeliigid**

○ **Muud ajas muutuvad veebiallikad (sh käsikirjalised materjalid), nt blogipostitused**

- (Habicht, Tragel & Vija 2020)
 - Habicht, Külli, Ilona Tragel & Maigi Vija. 2020. Kirjandi struktuur ja pealkiri. *Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi ajaveeb*. <https://www.blog.keel.ut.ee/opetajale-ja-opilasele/kirjandi-struktuur-ja-pealkiri/>. (Vaadatud 04.04.2024).

- **Muud käsikirjalised materjalid, nt lõputööd**
- (Lindström 1997)
 - Lindström, Liina. 1997. *Võru murde suulise kõne sõnajärg*. Bakalaureusetöö. Käsikiri Tartu Ülikooli eesti keele osakonnas.
- (Aasa 2022)
 - Aasa, Triin. 2022. *Intensiivistajad eesti noortekeeles*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <http://hdl.handle.net/10062/82601>. (Vaadatud 04.04.2024).
- **Seadused, määrused jms**
- (Keeleseadus 2011)
 - Keeleseadus. 2011. Riigi Teataja. <https://www.riigiteataja.ee/akt/128122022048>. (Vaadatud 04.04.2024).
- **Arengukavad jms (sageli autorita, ka aastaarvuta)**
- (Haridus- ja Teadusministeerium s. a.)
 - Haridus- ja Teadusministeerium. s. a. Eesti keele arengukava 2021–2035. https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-09/htm_eesti_keeles_arengukava_2020_a4_web.pdf. (Vaadatud 04.04.2024).
- **R jms**
- (R Core Team 2020)
 - R Core Team. 2020. *R: A language and environment for statistical computing*. Vienna, Austria: R Foundation for Statistical Computing. <https://www.R-project.org/>. (Vaadatud 24.08.2021).
- (Harrell Jr 2023)
 - Harrell Jr, Frank E. 2023. *Hmisc: Harrell Miscellaneous*. R package version 5.1-0. <https://CRAN.R-project.org/package=Hmisc>. (Vaadatud 04.04.2024).